

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

„Lauko lelijos“ – dvasinis kun. Alf. Lipniūno testamentas

Paskaita apie naujai išleistą kun. Lipniūno knygą, skaityta tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Švietėjas, nešęs žmonėms viltį“.

KUN. DR. GEDIMINAS JANKŪNAS

„Lauko lelijos“ – išskirtinė dvasinės literatūros knyga. Tai ne romantiška istorija, ne lyrinė novelė ar daugiaprasmiškas poezijos posmas. Priešais mus – dvasinis vadovas, testamentas, kuris skaitomas ir vykdomas palaipsniui, kaip ir daug kas gyvenime, kas turi augti ir užaugti.

Susipažinus su kun. Alfonso Lipniūno rašytiniu palikimu teko pakeisti savo paties nuomonę apie šią išskirtinę asmenybę. Iki tol man kun. Alfonsas Lipniūnas (teglau neužsigauna paminėti) buvo tuometinio vyskupo Jono Kaunecko

Dar labiau sielovadinė meilė pasirodo tuo, kad, nepaisant tuo metu įtemptų Lietuvos ir Lenkijos santykių, kun. Lipniūnas aukoja lenkams šv. Mišias, nes „vis dėlto visi pasilieka prieš Dievą lygūs“ (psl. 29). Pastebėtina, kad to meto bažnytinių organizacijų veikla ir renginiai dažniausiai buvo skirti vienos lyties atstovams: vyrų dienos, moterų, vaikų dienos, o 1936 m. kun. Lipniūnas, dalyvaudamas Prancūzijoje vykusiame tautiniame kongrese, pastebi, kad jis skirtas mišriai auditorijai, šeimoms, ir pasirašo pastabą, kad Lietuvoje panašios rūšies kongresus taip pat būtų galima surengti, bet pirmiau „vertėtų pabandyti nuo parapijinių šeimų švenčių“ (psl. 33).

Vasarą atostogaudamas Lietuvoje aplanko brolių Petrą ir jo šeimą, vaikai „labai suvargę ir reikalingi būtų materialės pagalbos, tik visa bėda, kad nėra kišenėje lėšų“ (psl. 47).

Panašu, kad studijos užsienyje reikalavo nemažai lėšų, ir teko išgyventi, kad tuo metu negali padėti savo artimiesiems. 1937 m. balandžio 17 d. gauna telegramą, kad po motociklo avarijos miršta brolis Mykolas. Įdomi pastaba apie užuojautas: „Apskritai labai mažai kas tepareiškę užuojautą, nors puikiai pažįstamų turiu Lietuvoje daug. Labai gerai – nebus progos keltis į puikybę ir ateityje labiau žinosiu, kad viską reikia dirbti tik dėl Dievo garbės. Pa-

Konferencijos dalyviai, iš k.: kun. Gediminas Jankūnas, Dievo tarno kunigo Alfonso Lipniūno beatifikacinės bylos postulatorius kun. Vitalijus Kodis, vysk. Linas Vodopjanovas OFM, ir renginio pagrindinė organizatorė Kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklos dir. Danutė Kriščiūnienė.

www.paneveziovyskupija.lt nuotr.

užgaida ir troškimas, dar galima pridėti – ir mons. Juozapo Antanavičiaus sentimentas. Dar vėliau – kan. dr. Roberto Pukenio ir dabartinio beatifikacijos bylos postulatoriaus, energingo ir entuziastingo kun. Vitalijaus Kodžio didysis projektas. Per visą tą laiką man Lipniūnas buvo sunkiai išvengiama užduotis, prie kurios vienaip ar kitaip jau yra tekę ir Alfonso Lipniūno progimnazijoje, ir Talkoniuose, ir keletą dr. Aldonos Vasiliauskienės organizuotų konferencijų, ir Amerikos ateitininkų Lipniūno vardo kuopos renginiuose prisidėti ir dalyvauti.

Vis dėlto asmeninė nuomonė pasikeitė tik iš arčiau susipažinus su dviem kun. Lipniūno rašytiniais šaltiniais: 1935-1939 m. dienoraščiu ir „Lauko lelijomis“, – bet būtent tokia, o ne kitokia seka.

Pradėkime nuo dienoraščio

Tai Prancūzijos laikotarpis, „kaimietuko iš Talkonių“ gyvenime išskirtinis, dienoraštyje pavadinamas **Užrašai iš kelionės į Prancūziją (1935-1938)** laikotarpis. Jį skaitydami netrunkame susidaryti nuomonę, kad autorius nebijo juodo darbo. Gavęs Lilijų nešvarų kambarį, jį išsivalo pats: „prisiminęs seminarijos dienas, nusimečiau sutaną, atsinešiau vandens, susiradau skudurų ir pradėjau valymą. Po trijų valandų kambarys pavirto nauju“ (psl. 10). Tam tikrą socialinį jautrumą demonstruoja kita pastaba – apie oficialų universiteto mokslo metų atidarymą ir profesorių iškilmingą atėjimą: „Togus, buržujiška eisena akivaizdoje XX amžiaus demokratiškumo ir visuotinio krizio tiesiog nepakenčiama“ (psl. 17).

aukoti save...“ (psl. 90).

Laikui bėgant supranta, kad vien mokslo kunigiškam uolumui išlaikyti neužtenka: „Matau, kad būti geru kunigu, išlaikyti kunigišką dvasią daug daugiau reikia negu visi mano mokslai. Nieko daugiau nenoriu, kaip būti pilnu kunigu“ (psl. 101).

Kun. Lipniūnas darosi vis drąsesnis ir sveikai kritiškas, nebijo pastebėti kad ir tai, jog iš Romos į Lietuvą seminarijų vizitatoriumi atsiųstas dominikonas t. Pelletier stokoja „gyvenimiškumo pažiūrose dėl apskritai visos Lietuvos kunigijos veiklos. Užmiršta net ir apie Bažnyčios vyskupą (vysk. Chaptal, Paryžiaus augziliaras santykiams su kitataučiais) turėti savo nuomonę: „Kaip vyskupas (dignitorius) ne kas: per dvi valandas pats prašnekėjo apie visokias baikas, anekdotus, nieko rimtesnio nepaliesdamas. Net nepasiteiravo nieko apie kitas šalis, nors yra užsieniečių-svetimtaučių vyskupas“ (psl. 146). Lankydamas ir apžiūrinėdamas Paryžiaus arkivyskupijos kuriją ir kardinolo gyvenamas patalpas, pastebi, kad „tik – kam pats kardinolas visur savo portretus deda?! (koplyčioje, didž. altoriuje, mozaika, kur kard. aukoja Prancūziją šv. Paneli Marrijai, vis dėlto nebe kuklu!)“ (psl. 156). Pažangus mąstymas matyti, kad ir iš šio pastebėjimo: „Nė vienoje akademijoje nėra nei vienos moters. Koks konservatizmas“ (psl. 128).

Nepaliko jo nuolatinės, nuo mažumės kamavusios įvairios ligos. 1935 m. lapkričio 11 d. įrašė randame: „Jau antrą dieną nebevaldau galvos dėl migrenos. Nuo šiandieną turiu keisti darbotvarkę ir mažiau dirbti“ (psl. 16). 1938 m. sausio 16 d. įrašė brandi pastaba apie savo sveikatą: „Pagrindinę klaidą da-

Konferencija: „Švietėjas, nešęs žmonėms viltį“

Rugsėjo 4 d. Panevėžio kolegijoje įvyko tarptautinė mokslinė konferencija „Švietėjas, nešęs žmonėms viltį“, skirta Dievo tarnui kun. Alfonsui Lipniūnui atminti ir pagerbti.

Konferencija buvo svarbi tuo, kad joje pranešimus skaitė mokslo srities atstovai. Vienas iš jų – dr. Arūnas Bubnys, pristatęs kun. A. Lipniūno švietėjišką ir visuomeninę veiklą 1939-1943 m. Vilniuje. Itin reikšminga tai, kad pasaulietis mokslininkas apie kunigą atsiliepė kaip apie šventąjį. Istorikas, žmogus, tyrinėjantis faktus, drąsiai pripažino, kad visas kun. Alfonso gyvenimas yra šventumų liudijantis ženklas.

Kun. dr. Gediminas Jankūnas, kalbėjo apie naujai išleistą Dievo tarno knygėlę „Lauko lelijos“ (Magnificat leidiniai, 2020 m.). Jis priminė, koks tai yra svarbus mums dvasinis palikimas, aktualus ir šiandienai. Kun. Gediminas pabrėžė dvasinę Dievo tarno pusę. Supažindindamas klausytojus su jo dienoraščio fragmentais, kunigas padėjo suvokti, kaip kun. Alfonsas subrendo iki „Lauko lelijų“ parašymo. Tai yra jo dvasinio gyvenimo vaisius, kuris leidžia dar labiau pažinti kun. Lipniūno vidų.

Ištauka iš Dovilės Skropuskaitės reportažo www.paneveziovyskupija.lt

rau, kad noriu greit nudirbti ir daug. Ar tai tik nėra piktosios dvasios veikimas? Kadangi tinginystė tikrai daugelį pražudo, tai ar nenori ji baidymu nuo tinginystės prasikalsti prieš labai, labai brangią Dievo dovaną – sveikatą?“ (psl. 138). „Neturiu teisės daugiau žudyti savo sveikatos!“ (psl. 139).

Galiausiai pasireiškia ir evangelinio mąstymo požymiai: „Kristaus darbo ir apaštalavimo metodai tikrai turėtų visados stovėti prieš akis. Raugų-piktžolių, garstyčių grūdo, raugo parabolės, kurios apima ir mūsų dienų Bažnyčios gyvenimą, ar neturėtų pamokyti daugiau laukimo, daugiau apsibrėžiamo apaštalavimo darbe?“ (psl. 138). Dalyvaudamas įvairiose paskaitose ir diskusijose atranda nemažai naujų dalykų ir kyla naujos mintys. Ypač pasijunta buvęs supratimas. Kun. Alfonsas netgi matė reikalingą kai ką pasižymėdamas apsidrausti, jog „N.B. Neimti panašių diskusijų per daug dogmatiškai“ (psl. 137).

Kuomet Lietuvoje A. Smetonos valdžia palengva ima visai varžyti Katalikų Bažnyčios vaidmenį, dalis kunigų kreipiasi į kun. Lipniūną, kad jis Prancūzijos spaudoje iškeltų Katalikų Bažnyčios Lietuvoje suvaržymo klausimą. Čia jam, kaip pažymi pats Lipniūnas, įvyksta sąžinės konfliktas, ir galiausiai nusprendžia nesivelti į politiką: „Kokie bus to rezultatai, sunku pamatyti. Bet Dievas žino, kad tik Jo balso klausydami ir Jam ištikimas būti norėdamas tą padariau“ (psl. 138).

Asmenybės brendimo pastaba: „Estetinės ir grožinės nuovokos turėčiau daugiau turėti, jei noriu, kad Dievas labiau patrauktų būtų man ir man pavestoms sieloms“ (psl. 159). Tačiau „nebegaišti laiko visokiems kelionių aprašymams, kuriems prieš keletą metų gerokai pašvenčiau laiko. Tegu tuos išpūdžius rašo pasauliečiai“ (psl. 169). Galiausiai užbaigia žodžiais: „Bažnytinio darbo dirvonus nužymės vyskupas <...> tačiau visur, kur tik Dievo Apvaizda paskirs, galima bus jaustis laimingu. Dievas visur ateina su savo pagalba ir atneša prasmingumą“ (psl. 170).

Ir tada, 1939 m., sugrįžęs į Lietuvą su sociologijos ir politinių mokslų licenciatu diplomu, parašo ne sociologijos ar politologijos traktatą, bet... „Lauko lelijas“. Kodėl? Atsakymą galime rasti pačioje knygėlėje ir jos pirmuose žodžiuose: „Niekas neturime žemėje pastovios vietos. Esame keleiviai. Visi turime keliauti Dangaus keliu. <...> Tam reikia gyventi pamaldų gyvenimą, gyventi su Dievu. Bet kaip mažai apie tai teišmanome, kaip mažai kas mums apie tai tepasako“.

Bus daugiau